

**ALEKSANDR FAYNBERG IJODIDA INSONIY KECHINMALAR VA
BADIY SODDALIK****Adhamova Mohlaroy Nodirbek qizi***O‘zbekiston Davlat Jahon Tillari 3-Ingliz tili filologiyasi fakulteti talabasi**Toshkent, O‘zbekiston*[*mohlaroyadhamova29@gmail.com*](mailto:mohlaroyadhamova29@gmail.com)

Annotatsiya. *Ushbu maqolada Aleksandr Faynberg ijodida insoniy kechinmalar va badiiy soddalik masalalari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shoir she’riyatida kundalik hayot manzaralari, ichki ruhiy holatlar va axloqiy mulohazalar sodda, ammo teran badiiy ifoda orqali aks ettiriladi. Faynberg ijodining o‘ziga xosligi murakkab falsafiy mazmuni oddiy poetik shakl orqali yetkazish qobiliyatida namoyon bo‘ladi. Maqolada shoir lirik qahramonining ruhiy olami, ichki monologi va insoniy qadriyatlarga munosabati tahlil qilinadi.*

Kalit so‘zlar: *ruhiy holat, lirik qahramon, axloqiy tanlov, ichki monolog, poetik tafakkur.*

Аннотация. *В статье рассматриваются проблемы человеческих переживаний и художественной простоты в творчестве Александра Файнберга. В поэзии поэта повседневные жизненные ситуации, внутренние состояния и нравственные размышления передаются через простые, но философски насыщенные художественные образы. Своеобразие поэтики Файнберга проявляется в умении посредством лаконичной формы выразить глубокое содержание. Анализируется внутренний мир лирического героя и его отношение к человеческим ценностям.*

Ключевые слова: *духовное состояние, лирический герой, нравственный выбор, внутренний монолог, поэтическое мышление.*

Abstract. *This article examines the issues of human emotional experience and artistic simplicity in the poetry of Alexander Fainberg. The poet conveys everyday situations, inner emotional states, and moral reflections through simple yet philosophically rich poetic expression. The originality of Fainberg’s work lies in his ability to express profound ideas using accessible and restrained artistic forms. The article analyses the inner world of the lyrical persona and its relationship with human values.*

Keywords: *emotional state, lyrical persona, moral choice, inner monologue, poetic thinking.*

KIRISH

Aleksandr Faynberg XX asr oxiri va XXI asr boshlarida o‘zbek adabiy muhitida rus tilida ijod qilgan, biroq mazmun va ruh jihatidan milliy madaniyat bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan shoir sifatida tanilgan. Uning ijodi ko‘p millatli adabiy makon doirasida shakllangan bo‘lib, inson qalbi, kundalik hayot, ma‘naviy mas‘uliyat va ichki kechinmalar masalasi markaziy o‘rinni egallaydi. Shoir o‘z she‘rlarida jamiyatdagi murakkab jarayonlarni ochiq bayon qilishdan ko‘ra, insonning ichki dunyosi orqali badiiy talqin etishni afzal ko‘radi.

Faynberg she‘riyatining muhim xususiyatlaridan biri badiiy soddalikdir. Ushbu soddalik tashqi shaklda oddiy leksika va qisqa misralarda namoyon bo‘lsa-da, mazmunan chuqur falsafiy mushohadalar bilan boyitilgan. Shoir murakkab hayotiy haqiqatlarni sodda obrazlar orqali ochib beradi, bu esa o‘quvchini bevosita ichki tafakkur jarayoniga chorlaydi.

Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg ijodidagi insoniy kechinmalar va badiiy soddalik masalalari ayrim she‘riy namunalarning mazmuniy tahlili asosida yoritiladi.

MUHOKAMA

Aleksandr Faynberg ijodida insoniy kechinmalar sokin, tashqi drammatizmdan xoli holda badiiy talqin etiladi. Shoir lirik qahramonning ruhiy holatini keskin voqealar orqali emas, balki ichki sukut, mulohaza va o‘z-o‘zi bilan muloqot jarayoni orqali ochib beradi. Shu sababli Faynberg she‘riyatida ichki monolog yetakchi poetik vosita sifatida namoyon bo‘ladi.

Shoirning “Jimlik” she‘rida insonning ichki dunyosi tashqi sukunat fonida ochiladi. Ushbu she‘rda baland ohang yoki keskin hissiyotlar kuzatilmaydi, aksincha, jimlik inson qalbidagi ruhiy zo‘riqish va yolg‘izlik holatini ifodalovchi badiiy vositaga aylanadi. Jimlik bu yerda bo‘shliq emas, balki ichki fikrlar va kechinmalar to‘planadigan makon sifatida talqin qilinadi. Bu holat Faynberg ijodidagi badiiy soddalikning inson ruhiyatini ochishdagi samaradorligini ko‘rsatadi.

“Yo‘l” she‘rida esa inson hayoti ramziy safar sifatida tasvirlanadi. Lirik qahramon yo‘l manzarasi orqali o‘tgan hayot, qabul qilingan qarorlar va oldinda turgan mas‘uliyat haqida mushohada yuritadi. She‘rda tashqi harakat sodda va tabiiy bo‘lsa-da, ichki kechinmalar chuqur falsafiy mazmun kasb etadi. Yo‘l obrazi insonning ichki izlanishlari va axloqiy tanlovlari ramzi sifatida talqin qilinadi.

Shoirning “Yurak xotirasi” she‘rida insonning vijdoniy holati va ichki halolligi markazga chiqadi. Yurak obrazi shoir tomonidan insonning eng sof va yashirin haqiqatlarini saqlovchi ramz sifatida qo‘llanadi. Lirik qahramon tashqi dunyo talablariga moslashishga urinarkan, yurak xotirasi uni insoniy qadriyatlardan chekinmaslikka undaydi. Ushbu she‘rda axloqiy tanlov ochiq bayon qilinmaydi, balki badiiy ishora orqali ifodalanadi.

Mazkur she’riy misollar shuni ko‘rsatadiki, Aleksandr Faynberg ijodida badiiy soddalik insoniy kechinmalarni chuqur va ta’sirchan ochib berishga xizmat qiladi. Shoir jamiyat va zamon bosimini bevosita tasvirlamaydi, balki uning inson ruhiyatiga ko‘rsatgan ta’sirini lirik qahramon ichki dunyosi orqali yoritadi. Natijada inson obrazi Faynberg she’riyatida markaziy estetik va axloqiy qadriyat darajasiga ko‘tariladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg ijodida insoniy kechinmalar va badiiy soddalik o‘zaro uyg‘unlashgan holda namoyon bo‘ladi. Shoir sodda poetik vositalar orqali inson qalbining murakkab holatlarini, ichki izlanishlarini va axloqiy mulohazalarini chuqur badiiy darajada yoritishga erishadi. Uning she’riyatida tashqi voqealar yoki keskin dramatik holatlardan ko‘ra, inson ruhiyatida kechadigan sokin, ammo mazmunan teran jarayonlar ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Faynberg lirikasida lirik qahramon jamiyat va zamon bilan murakkab munosabatda bo‘lgan, biroq o‘z ichki dunyosini saqlab qolishga intiluvchi shaxs sifatida gavdalanadi. Shoir insonni zamon bosimi ostida ham vijdon, halollik va ma’naviy mas’uliyat mezonlariga sodiq qolishga undaydi. Bu holat Faynberg ijodida inson obrazining nafaqat estetik, balki axloqiy qadriyat sifatida talqin etilishini ko‘rsatadi.

Shuningdek, badiiy soddalik shoir ijodida o‘quvchi bilan samimiy muloqot o‘rnatish vositasi bo‘lib xizmat qiladi. Murakkab falsafiy g‘oyalar oddiy va ravon poetik shakllar orqali ifodalanib, o‘quvchini faol tafakkurga chorlaydi. Shu bois Aleksandr Faynberg ijodi bugungi adabiy jarayonda ham o‘z dolzarbligini saqlab, zamonaviy o‘quvchi uchun muhim ma’naviy-estetik manba bo‘lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Faynberg, A. (2005). *Tanlangan asarlar*. Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot.
2. Faynberg, A. (2010). *She’rlar va mushohadalar*. Toshkent: Yangi asr avlodi.
3. Faynberg, A. (2015). *Xotira va so‘z*. Toshkent: Ma’naviyat.
4. Ivanov, P. (2010). *Rus she’riyatida inson va tafakkur*. Moskva: Adabiyot nashriyoti.
5. Karimov, N. (2018). *Zamonaviy o‘zbek adabiyoti masalalari*. Toshkent: Akademi-nashr.
6. Qodirov, V. (2016). *She’riyat va poetik tafakkur*. Toshkent: O‘qituvchi.
7. Smirnova, L. (2015). *XX asr rus she’riyati va inson ruhiyati*. Moskva: Fan.
8. To‘xtayev, B. (2019). *Badiiy tahlil asoslari*. Toshkent: Akademi-nashr.